

”Min familie i historien”

Den norske historiske forenings historiekonkurranse for ungdomsskolen og videregående – 2014/2015.

INSTITUSJONEN
FRITT ORD

Eustory
History Network
for Young Europeans

ASCHEHOUG

Juryens uttalelse

Juryen har bestått av: Berit Lundberg (Dokka vgs), Anne Kjersti Jacobsen (Ramstad ungdomsskole), Ketil Knutsen (Universitetet i Stavanger).

Sekretær for juryen: Karsten Korbøl (HIFO)

Juryens bemerkninger

Til årets konkurranse kom det in 857 bidrag. I finalerunden var det med 32 bidrag, 9 i klassen for ungdomsskole og 23 i klassen for videregående skole.

Årets bidrag har god kvalitet og stor tematisk bredde. Elevene løser oppgaven på mange forskjellige måter - noen velger å legge vekt på å formidle en god fortelling, mens andre legger større vekt på det vitenskapelige. Juryen har forsøkt å vektlegge ulike hensyn, både den godt fortalte historien, den personlig engasjerte historien samt den vitenskapelige og håndverksmessige undersøkelsen. Fellesnevneren for vinnerbidragene er likevel at de har et klart mål for undersøkelsen og samtidig viser et sterkt personlig engasjement som viser at historien betyr noe for dem.

Vinnerne får diplom og bok samt pengepremie på henholdsvis 5000 kr for 1. pris, 2000 kr for 2. pris, 1000 for 3. pris og 500 kr for hederlig omtale. Alle deltakere i konkurransen får diplom. Et tilfeldig bidrag blir honorert med en deltakerpremie på 1000 kroner. I tillegg har Arbeiderbevegelsens arkiv og bibliotek (Arbark) kåret beste bidrag med arbeidslivshistorie som tema. Beste arbeidslivshistorie blir premiært med 5.000 kr.

Prisvinnere i klassen for videregående skole

1. pris: Mariam Sediqi, *Kjønnsroller i Afghanistan*, Sandnes videregående skole, Rogaland.

Mariam Sediqi skulle skrive om sin bestefar, en general i det afghanske militæret under krigen på 1980-tallet. Som kilde skulle hun intervju sin bestemor, men da oppsto problemet: bestemoren kunne ikke fortelle noe om verken bestefaren eller krigen. Hvordan kunne dette ha seg? «Hvorfor visste hun så lite om bestefar og krigen som herjet rett utenfor huset hennes?» Med dette spørsmålet blir ikke bestefarens historie så relevant lenger, nå er det viktigere å finne ut av bestemorens historie. Hva kan bestemorens historie fortelle om større sammenhenger, ikke minst om kjønnsroller i Afghanistan.

Sediqis tekst er en bred fortelling som samtidig er nyansert. Hun knytter analysen av kjønnsroller opp mot kultur, makt og posisjoner. På denne måten får hun vist de store variasjonene innad i landet. Juryen har verdsatt det personlige engasjementet og de refleksjonene denne besvarelsen framviser. Dette er interessant og meningsfull historie å skrive.

2. pris: Bendik Midtbø Ødegaard, *Bildet på veggen, Elvebakken videregående skole, Oslo.*

Det store bildet av en rakrygget kvinne med et Mona-Lisa smil, på veggen hos «bæssmor i Åsbygda», har fascinert og inspirert prisvinneren til å skrive sin historie. Bare 16 år gammel utvandret kvinnen på bildet, som er hans oldemors søster, til USA. Hva fikk en så ung kvinne til å forlate sitt hjem og familie for aldri å se dem igjen? Hva kan hun ha tenkt? Bendik Midtbø Ødegaard undres over hvordan hun kunne ta et slikt stort valg. I besvarelsen har han anvendt mange forskjellige kilder som synliggjøres og diskuteres i den løpende teksten. I refleksjonene bruker prisvinneren seg selv til å forstå kvinnens valg. Framstillingen har en spesiell og personlig vinkling, men er samtidig ryddig og får fram en historie som kan være typisk for mange som gjorde samme valg.

3. pris: Asbjørn Arnesen Sandberg, *Fra eter og dårehus til narkose og psykiatri, Amalie Skram videregående skole, Hordaland.*

Asbjørn Arnesen Sandberg har tatt utgangspunkt i sin tippoldefar, legen Jørgen Christian Aall Sandberg, for å belyse den medisinske utvikling i perioden 1870-1920. Sandberg ønsker med dette å løfte fram en del av historien som kanskje ikke er like ofte belyst i historiebøkene. Gjennom framstillingen belyses mange sider ved sunnhetshistorien (f.eks lepra og tuberkulose), samtidig som det gjøres forbindelser mellom fortidens og nåtidens medisinske utfordringer. Prisvinneren diskuterer bl.a. etikken i de valg som ble gjort og trekker paralleller til nåtiden. Besvarelsen er grundig og samspillet mellom makro-mikroperspektiver er godt.

Hederlig omtale gis til:

Brita Susanne Haga, *En historie om tippoldefars forskning på skipsberiberi, Vennesla videregående skole, Vest-Agder.*

- For en interessant, grundig og godt vitenskapelig oppbygd framstilling av tippoldefars forskning på skipsberiberi.

Embla Imset, *Den andre siden – et NS-medlems historie, Oslo Katedralskole, Oslo.*

- For på en reflektert måte å ha formidlet en vanskelig historie som samtidig formulerer bestemorens stemme på en overbevisende måte.

Knut og Ola Nordeide, *Kva hende med ei norsk avis under 2. verdenskrig, Hafstad videregående skole, Sogn og Fjordane.*

- For en godt produsert film der spesielt sammenhengen mellom fortid og nåtid vises gjennom profesjonelle, komplekse multimediale grep.

Prisvinnere i klassen for ungdomsskolen

1. pris – Eline Sandnes Fosse, *En reise i tid, Strandebarm skule, Hordaland*

Et kaffebesøk hos tre 91 år gamle damer, «tre juveler» som prisvinneren kaller dem, blir til en samtale om det å være ung for 75 år siden sammenlignet med i dag. Eline Sandnes Fosse har skrevet en tankevekkende og perspektivrik fortelling om disse eldre damenes historie. Det er en fortelling om å vokse opp i samme bygd, om drømmer og forventninger, venner og fritid, klær og mote. Hvordan så de på framtiden og det livet de hadde foran seg? Prisvinneren reflekterer over den store forskjellen mellom damenes oppvekst og sin egen. Hun klarer å veve intervjuene sammen med refleksjon om seg selv og historien fram til i dag, og når hun tenker over egen tilværelse blir hun flau over det hun selv bruker tid og penger på. Eline Sandnes Fosse holder fast ved damenes fortelling og bygger makrohistorien rundt deres fortelling.

2. pris – Benedicte Refstad Heidenstrøm, *Bare kjærligheten er i en familie, kan man tåle hva som helst, Kråkerøy ungdomsskole, Østfold.*

Utgangspunktet for Benedicte Refstad Heidenstrøms vinnerbidrag er motstandskampen under andre verdenskrig og motstandsmannen Sverre Refstad. Refstad var radiotelegrafist under krigen. Tyskerne klarte å peile ham inn, og i forbindelse med arrestasjonen ble han skutt og drept. Refstads arbeid fikk konsekvenser for

familien som ble arrestert og sendt til Grini der de ble utsatt for skjerpede avhør. Dette er en dramatisk historie om det å ta stor risiko og om konsekvenser av handlingene også for andre. Prisvinneren har et klart problem og kilderefleksjoner, men besvarelsen hadde vært styrket ved en større refleksjon om den store historien.

3. pris – Erle Olavsdatter Furuseth, *Tyskerungen på Skotterud, Kråkerøy ungdomsskole, Østfold*

Det sentrale spørsmålet Erle Olavsdatter Furuseth vil finne ut av er hvordan var det å være krigsbarn under og etter krigen. Hun forteller sin bestefars historie om en gutt som vokste opp på Skotterud. Prisvinneren får fram hvor vanskelig det var for mange barn av tysk-norske forhold, spesielt etter krigen, med mobbing og utestengelse. I besvarelsen reflekterer hun om dette. Besvarelsen er oversiktlig, godt oppbygd og lett å lese. En tydeligere sammenveving av mikro- og makrohistorien ville styrket besvarelsen ytterligere.

Pris for beste arbeidslivshistorie

Silje Lutro, *Fingar Bakken – en arbeidsmann i tiden, Elvebakken videregående skole, Oslo.*

Silje Lutro har evnet å formulere en klar problemstilling som danner en rød tråd gjennom oppgaven. Oppgaven er ytterst relevant for temaet *Min familie i arbeidslivet*. Hun bruker primær- og sekundærkilder, og juryen ble imponert av hennes profesjonelle, kombinerte bruk av kvalitative og kvantitative kilder. Hennes språk er lett og ledig utover det å være korrekt og presist. Hun knytter rimelige refleksjoner rundt kildebruken der det er behov for det.

Juryen vil særlig berømme henne for et suverent fortellergrep – oppgaven vever på en usedvanlig elegant måte sammen den individuelle biografien og den allmenne samfunnsutviklingen i Norge. Gjennom biografien til Fingar Bakken opplever leseren en reise gjennom den moderne norgeshistorien, fra gårdsbruk i Hallingdal, gjennom utdanning innen handel og kontor, til arbeid med vei og jernbane, først som arbeidsmann, senere som formann (bas). Som en av de få har Silje Lutro med et fagforeningsperspektiv, og også dette skiller oppgaven ut på en positiv måte.

Frank Meyer og Tor Are Johansen

Arbeiderbevegelsens arkiv og bibliotek

Årets deltakerpris

Johannes Aagaard-Nilsen Wiik, Thor Heyerdahl videregående skole, Vestfold.